

Ольга Михайлівна БОНДАРЕНКО

к.е.н., доцент, Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6546-7336>
e-mail: bondarenko_olga_@ukr.net

Валерій Іванович СЛАВІНСЬКИЙ

к.е.н., доцент, Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7941-4406>
e-mail: valerii.slavinskyi@npp.nau.edu.ua

Андрій Павлович СТІНКОВИЙ

студент, Національний Авіаційний Університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3928-0295>
e-mail: stenkovoy.andreyka13@gmail.com

ОБЛІК ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ЇХ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Статтю присвячено обліку формування фінансових результатів та їх відображенню в фінансовій звітності. У статті розглянуто основні поняття, пов'язані з обліком фінансових результатів, такі як доходи, витрати, прибуток та збиток. Детально описано процес формування фінансових результатів, зокрема визначення доходів та витрат, визначення прибутку та збитку. Надано інформацію про відображення фінансових результатів у фінансовій звітності, зокрема, у складанні балансу та звіту про фінансові результати. Також розглянуто основні складові частини цих звітів та вимоги, які вони повинні задовольняти.

Ключові слова: фінансові результати, фінансові показники, прибуток, збиток, доходи, витрати, власний капітал

ВСТУП

Основною метою та завданням будь-якого підприємства є отримання позитивного фінансового результату та знаходження шляхів його збільшення. Вважаємо, що ефективність діяльності суб'єкта господарювання відображається у фінансово-економічних показниках, які більшою мірою точно охарактеризують фінансовий стан підприємства та розкривають економічний потенціал, а також його подальший розвиток. Нині поняття «фінансовий результат» є одним з ключових питань бухгалтерського обліку та вважається одним з основних під час провадження господарської діяльності. На нашу думку, фінансові результати характеризують основну діяльність підприємства: ступінь застосування основних засобів, трудових, матеріальних та грошових ресурсів, продуктивність праці, собівартість проданих товарів, якість, ціни, обсяг продажів продукції тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сутність та поняття фінансового результату для підприємств і бухгалтерів наочно відображається під час формування і відображення його у бухгалтерському обліку. Нині відносини між контрагентами вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку, одним із ключових елементів яких є облік фінансових результатів. Стосовно трактування поняття «фінансовий результат» – це завжди було важливою науковою проблемою. Ця категорія завжди залишається в центрі уваги вчених у сфері не тільки бухгалтерського обліку, а й філософії, економічної теорії, мікроекономіки, макроекономіки, фінансів, менеджменту, а також містить багато суперечностей та протиріч, що зумовлює актуальність її дослідження.

Проблематика визначення сутності, складання та подання звітності доходів та витрат, організації обліку, фінансових результатів являє собою актуальну наукову

проблему, яку досліджують сучасні науковці: О.Д. Каверіна, М.Т. Білуха, Н.Г. Карпова, А.Д. Мочерний, Ф.Ф. Бутинець, Ю.Ю. Мороз, А.Б. Борисов, С.О. Ніколаєва та ін.

МЕТА статті – більш широкий розгляд питання обліку, формування та відображення фінансового результату у фінансовій звітності підприємства.

РЕЗУЛЬТАТИ

Прибуток або збиток постає головним показником у формуванні фінансового результату господарської діяльності кожного підприємства. Прибуток зазвичай формується в результаті реалізації готової продукції, товарів чи робіт (послуг). Також суб'єкт господарювання може реалізовувати матеріальні блага та послуги суміжних виробництв, зазнаючи доходи та збитки, котрі збільшують або зменшують розмір виручки від інвестиційної та фінансової діяльності.

У сучасних умовах ведення господарювання кожне підприємство прагне отримати прибуток від результатів своєї діяльності. На цьому етапі прибуток відіграє роль найважливішого узагальнюючого показника, який відповідає за кінцевий фінансовий результат суб'єкта господарювання, а саме прибутку підприємства. В економічній практиці прибуток слугує підприємству для оцінювання ефективності діяльності підприємства, формування інвестиційного потенціалу, розрахунку податків та оцінювання ризиків в діяльності підприємства.

Слід зазначити, що розкриття сутності та визначення терміну «Фінансовий результат» науковцями в деяких аспектах відрізняються і це подано у табл. 1.

На підставі цієї таблиці можна зробити висновок, що фінансовий результат постає як узагальнююча стаття, що відображає стан про прибутки та збитки будь-якого суб'єкта господарювання.

Таблиця 1 – Визначення поняття «Фінансовий результат» науковцями (розроблена автором на основі [2-5])

Автор	Трактування терміну
Бутинець Ф.Ф.	Фінансовий результат це – прибуток або збиток організації. Зіставлення доходів та витрат підприємства, відображених у звіті
Мороз Ю.Ю.	Фінансовий результат це – підсумки господарської діяльності підприємства або його підрозділів, приріст (зменшення) вартості власного капіталу, що визначено шляхом зіставлення витрат з отриманими доходами
Мочерний А.Д.	Фінансовий результат це – грошова форма підсумків господарської діяльності організації або її підрозділів, виражена у прибутках або збитках
Назаренко І.М.	Фінансовий результат відображає зміну власного капіталу за визначений період у результаті виробничо-фінансової діяльності підприємства

У бухгалтерському обліку результати фінансової діяльності підприємства відображають на рахунку 79 «Фінансові результати». Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку рахунок 79 «Фінансові результати» включає такі субрахунки [11, 12]: 791 «Результат операційної діяльності»; 792 «Результат фінансових операцій»; 793 «Результат іншої діяльності».

Сальдо рахунку 79 «Фінансовий результат» під час закриття списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки» (непокриті збитки). За кредитом цього рахунку 79 «Фінансовий результат» відображаються формування доходів підприємства, а за дебетом – витрати [1].

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» у Звіті про фінансові результати розкривається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період [10]. У дослідженні нами встановлено, що в українському законодавстві термін «фінансові результати» конкретно не визначено.

Організацію та ведення бухгалтерського обліку фінансових результатів підприємства розкрито в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [7], НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [10], М(С)ФЗ 15 «Дохід», НП(С)БО 16 «Витрати» [8], НП(С)БО 15 «Доходи» [9]. У зазначених нормативних документах розкрито сутність визначень: «прибуток», «збиток», «доходи», «витрати». Слід зазначити, що у податковому законодавстві України визначення «фінансовий результат» та «прибуток» є суміжними. Так, ст. 134 Податкового кодексу України визначає, що прибуток – це зменшення суми доходів за звітний період на суму собівартості реалізованих товарів, виконаних робіт, послуг та сума інших витрат за звітний податковий період [6].

Україна має свою систему бухгалтерського обліку та звітності, що визначено законами та нормативними документами. Інформація про фінансові результати відображається в таких документах: Форма 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) та Форма 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід). У цих формах відображаються достовірні дані про фінансовий результат підприємства. У Формі 2 «Звіт про фінансовий результат» відображається інформація про фінансовий результат, який визначається як принцип нарахування та співставлення доходів і витрат підприємства.

Список використаних джерел

1. Бурлака С.М. Особливості визначення фінансових результатів діяльності підприємств. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/92.pdf>
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік, аналіз і контроль: проблеми інтеграції і розвитку: монографія. Житомир, 2017. 365 с.
3. Мороз Ю.Ю. Облік фінансових результатів діяльності підприємства. *Вісник Житомирського державного*

Основним завданням обліку фінансових результатів є формування у звітності правдивої інформації, якої буде достатньо для управління прибутком. У формуванні фінансового результату підприємства необхідно враховувати низку факторів, оскільки це допоможе розрахувати його розмір та визначити, наскільки ефективним є фінансовий стан підприємства. Вважаємо, що основними факторами, які варто враховувати у формуванні фінансового результату підприємства, є:

– Витрати на виробництво або надання послуг: можуть включати в себе витрати на заробітну плату, витрати на матеріали, витрати на оренду приміщень та інші витрати, пов'язані з виробництвом.

– Обсяг реалізованої продукції або наданих послуг – це кількість продукції або послуг, яку підприємство змогло продати.

– Ціни на продукцію або послуги – це ціна, за яку продавалась продукція або послуги.

– Витрати на управління підприємством – це витрати, пов'язані з управлінням підприємством, такі як заробітна плата менеджерів, витрати на оренду офісних приміщень, витрати на рекламу тощо.

– Податки та інші обов'язкові платежі – це податки та інші обов'язкові платежі, які підприємство повинно сплатити.

Врахування цих та інших факторів допоможе визначити фінансовий результат підприємства і зрозуміти, як ефективно підприємство працює з фінансового погляду.

ВИСНОВКИ

Основним завданням діяльності кожного підприємства є максимізація прибутку. Вважаємо, що отриманий прибуток підприємства має вплив на його економічний фінансовий стан, а також на майбутній розвиток підприємства. Тому слід більш детально та кваліфіковано відноситись до формування показників доходів та витрат, ретельно аналізуючи фактори, за допомогою яких формується фінансовий результат, який значно впливає на ефективність діяльності підприємства. Якість прийняття управлінських рішень стосовно фінансового результату залежить від поданої інформації, що формується у системі бухгалтерського обліку. Отже, вважаємо, що на отримання прибутку підприємства впливають різні фактори, які потрібно враховувати в роботі кожного підприємства.

технологічного університету. Сер.: Економічні науки. 2013. № 2 (64). С. 135-141.

4. Мочерний С.В. Основи підприємницької діяльності. Київ, 2015. 280 с.

5. Назаренко І.М. Бухгалтерський облік і звітність - інформаційна платформа управлінського процесу. *Бізнес Інформ*. 2015. С. 250-257.

6. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 VI : станом на 3 верес. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV: станом на 10 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318: станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

9. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290: станом на 3 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

10. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ М-ва фінансів України від 07.02.2013 р. № 73: станом на 10 серп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інстр. М-ва фінансів України від 30.11.1999 р. № 291: станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

12. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: Наказ М-ва фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 : станом на 29 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>

References

1. Burlaka S.M. Peculiarities of determining the financial results of enterprises. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/92.pdf> (in Ukrainian).

2. Butynets F. F. Accounting, analysis and control: problems of integration and development: monograph. Zhytomyr, 2017. 365 p. (in Ukrainian).

3. Moroz Yu.Yu. Accounting of the financial results of the enterprise. *Bulletin of the Zhytomyr State University of Technology. Ser.: Economic Sciences*. 2013. No. 2 (64). P. 135-141. (in Ukrainian).

4. Mochernyi S.V. Basics of entrepreneurial activity. Kyiv, 2015. 280 p. (in Ukrainian).

5. Nazarenko I.M. Accounting and reporting - an information platform of the management process. *Business Inform*. 2015. pp. 250-257. (in Ukrainian).

6. Tax Code of Ukraine: Code of Ukraine dated 02.12.2010 No. 2755 VI: as of September 3. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (in Ukrainian).

7. On accounting and financial reporting in Ukraine: Law of Ukraine dated July 16, 1999 No. 996-XIV: as of August 10 2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (in Ukrainian).

8. On the approval of the National regulation (standard) of accounting "Expenses": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated December 31, 1999 No. 318: as of November 3 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (date of application: 09/28/2022). (in Ukrainian).

9. On the approval of the National regulation (standard) of accounting "Revenue": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 29, 1999 No. 290: as of November 3 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (date of application: 09/28/2022). (in Ukrainian).

10. On the approval of the National regulation (standard) of accounting 1 "General requirements for financial reporting": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated February 7, 2013 No. 73: as of August 10 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (date of application: 09/21/2022). (in Ukrainian).

11. Instructions on the application of the Plan of accounts for the accounting of assets, capital, liabilities and economic operations of enterprises and organizations: Instr. of Ministry of Finance of Ukraine dated November 30, 1999 No. 291: as of July 29 2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (in Ukrainian).

12. On the approval of the Plan of accounting accounts and the Instructions for its application: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 30, 1999 No. 291: as of July 29 2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (in Ukrainian).

Olha BONDARENKO

PhD in Economics, Associate Professor, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6546-7336>

e-mail: bondarenko_olga_@ukr.net

Valerii SLAVINSKYI

PhD in Economics, Associate Professor, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7941-4406>

e-mail: valerii.slavinskyi@npp.nau.edu.ua

Andrii STINKOVYI

student, National Aviation University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3928-0295>

e-mail: stenkovoy.andreyka13@gmail.com

ACCOUNTING OF THE FORMATION OF FINANCIAL RESULTS AND THEIR DISPLAY IN THE FINANCIAL STATEMENT

This paper is devoted to accounting for the formation of financial results and their reflection in financial statements. The paper examines the main concepts related to the accounting of financial results, such as income, expenses, profit and loss. The process of forming financial results is described in detail, in particular, determining income and expenses, determining profit and loss. The paper provides information on the display of financial results in financial statements, in particular, on drawing up a balance sheet and a report on financial results. One of the most important indicators that characterizes the efficiency of the financial activity of any enterprise is the financial result, or it is also called profit or loss. The role of the financial result is that it provides an increase in the state budget, promotes investment attractiveness, business activity of enterprises in the production and financial spheres. The main components of these reports and the requirements they must satisfy are considered. In the research process, general scientific methods are used to solve the tasks - analysis, synthesis, induction, deduction and special - methodical comparisons; systematization; grouping and logical generalization; systematic approach; abstraction; specification; research of documents and accounting registers in terms of form and content; analytical calculations and other methods of scientific research. List of sources of practical material. In the course of the work, regulatory and legislative sources of information were worked out, literary sources, manuals, textbooks, monographs, papers were studied in terms of preparation and submission of the main reporting forms. The financial result shows all aspects of the financial and economic activity of enterprises. Acting as a part of society's income, it should be used for the development of production and improvement of the financial situation of all workers employed in production.

Keywords: financial results, financial indicators, profit, loss, income, expenses, equity